הבא מלח כו׳ צריך לברך. דהוי היסח הדעת והכי אמרי׳ בפ״ג דמנחות (דף נ״ו.) סח בין תפילין לתפילין צריך לברך וכן הלכה אם סח בין ברכת המוציא לאכילה ובין ברכת קידוש לשתיה צריך לחזור ולברך מי לאו מילתא דשייכא לסעודה כמו טול ברוך וכן בשחיטה צריך לחזור ולברך מי לאו ממילתא דשחיטה כמו העור יותר בהמות ותרנגולים לשחוט או שיאמר אחות היטב שלא ישמטו לך שלא תפסל השחיטה אין זו הפסקה ואינו אין אינו רגילים להניח על השלחן לא מלח ולא לפתן משום דפת שלנו חשוב והרי הוא כי הא דאמר בסמוך לית דין צריך בשם מיהו רבי מנחם היה מדקדק מאד להניח מלח על השלחן כדאיתא במדרש כשישראל יושבין על השלחן וממתינין זה את זה עד שיטלו ידיהם והן בלא מצות השטן מקטרג עליהם ובדית מלח מגין עליהם: **רבי** יהודה היא דתנן יבש המעין וכו׳. וגלאה דהלכה כרבי יהודה דסתם לן תנא דותיה ואם ברך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא: **יבש** המעין כו׳. יש מפרשים לכך מצא ואינו קורא מפני שאינו נראה כמשתנה להקב״ה אלא כקובל על מה שנתן לו אדמה שאינה ראויה לפירות:

איתיה לגווזא והדר אתי. מהכא נראה דתותים ופריזיי״ש וטונטוי״ש וכיוצא בהן צריכין לברך עליהם בורא פרי העץ שהרי דרך העץ להתקיים ימים רבים וכי שקיל הפרי בשנה זו הדר אתי פרי באותו העץ עצמו מיהו הרב רבי מנחם הביא ראיה מירושלמי דמסכת כלאים דמברכין על כל מיני דאטר בורא פרי האדמה דקאמר התם ההגיז ואוטדין מין אילן הם ואינן נלאים בכרם ופריך והתניא אלו הן מיני דשאים הקונדס והאטר ומשני תמן לברכה והכא לכלאים אלמא לענין ברכה מיני דשאין (ה) ומיהו לדברי הכל פריזיי״ש צריך לברך עליהם בפה״ע דאינו גדל על אוטדין ועצו מתקיים משנה לשנה: ורבי

אמר רב [א]טול ברוך טול ברוך[ב] אינו צריך לברך הבא מלח הבא לפתן צריך לברך ור׳ יוחנן אמר אפי׳ הביאו מלח הביאו לפתן נמי א״צ לברך גביל לתורי גביל לתורי צריך לברך ורב ששת אמר [ג]אפילו גביל לתורי[ד] נמי אינו צריך לברך דאמר[ה] רב יהודה אמר רב [ו]אסור לאדם שיאכל[ז] קודם שיתן מאכל לבהמתו שנא׳[ח] ונתתי עשב בשדך לבהמתך והדר ואכלת ושבעת: אמר רבא בר שמואל משום רבי חייא [ט]אין הבוצע רשאי לבצוע עד שיביאו מלח או לפתן לפני כל אחד ואחד רבא בר שמואל אקלע לבי ריש גלותא אפיקו ליה ריפתא ובצע להדיא אמרו ליה הדר מר משמעתיה אמר להו [י]לית דין צריך בשש: ואמר רבא בר שמואל משום רבי חייא [כ]אין מי רגלים כלים אלא בישיבה אמר רב כהנא ובעפר תיחוח אפילו בעמידה ואי ליכא עפר תיחוח יעמוד במקום גבוה וישתין למקום מדרון: ואמר רבא בר שמואל משמיה דר׳ חייא [ל]אחר כל אכילתך אכול מלח ואחר כל שתייתך שתה מים ואי אתה נזוק תניא נמי הכי אחר כל אכילתך אכול מלח ואחר כל שתייתך שתה מים ואי אתה נזוק תניא אידך [מ]אכל כל מאכל ולא אכל מלח שתה כל משקין ולא שתה מים ביום ידאג מן ריח הפה ובלילה ידאג מפני אסכרה: ת״ר המקפה אכילתו במים אינו בא לידי חולי מעים [נ]וכמה אמר רב חסדא קיתון לפת אמר רב מרי א״ר יוחנן הרגיל בעדשים אחת לשלשים יום מונע אסכרה מתוך ביתו [ס]אבל כל יומא לא מ״ט משום דקשה לריח הפה ואמר רב מרי אמר רבי יוחנן הרגיל בחרדל אחת לשלשים יום מונע חלאים מתוך ביתו [ע]אבל כל יומא לא מ״ט משום דקשה לחולשא דלבא אמר רב חייא בר אשי אמר רב הרגיל בדגים קטנים אינו בא לידי חולי מעים ולא עוד [פ]אלא שדגים קטנים מפרין ומרבין ומברין כל גופו של אדם א״ר חמא ברבי חנינא [צ]הרגיל בקצח אינו בא לידי כאב לב מיתיבי רשב״ג אומר קצח אחד משששים סמני המות הוא והישן למזרח גרנו[ק] דמו בראשו[ר] לא קשיא הא בריחו הא במעמו אימיה דרבי ירמיה אפיא ליה ריפתא ומדבקא ליה[ש] ומקלפא ליה: ר׳ יהודה אומר בורא מיני דשאים: א״ר זירא ואיתימא ר׳ חיננא[ת] בר פפא [א׳]אין הלכה כרבי יהודה [ב׳]וא״ר זירא ואיתימא ר׳ חיננא בר פפא מ״ט דרבי יהודה אמר קרא [ג׳]ברוך ה׳ יום יום וכי ביום מברכין אותו ובלילה אין מברכין אותו אלא לומר לך כל יום ויום תן לו מעין ברכותיו הכא נמי כל מין ומין תן לו מעין ברכותיו. [ד׳]וא״ר זירא ואיתימא ר׳ חיננא בר פפא בא וראה שלא כמדת הקב״ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם כלי ריקן מחזיק מלא אינו מחזיק אבל הקב״ה אינו כן מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק שנאמר [ה׳]ויאמר אם שמוע תשמע אם שמוע תשמע ואם לאו לא תשמע ד״א אם שמוע בישן תשמע בחדש [ו׳]ואם יפנה לבבך שוב לא תשמע: **מתני׳** [ז׳]ביך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא ועל פירות הארץ בורא פרי העץ לא יצא ועל כולם [ח׳]אם אמר שהכל נהיה בדברו יצא[ט׳]: **גמ׳** מאן תנא דעיקר אילן ארעא היא אמר רב נחמן בר יצחק ר׳ יהודה היא דתנן [י׳]יבש המעין ונקצץ האילן מביא ואינו קורא ר׳ יהודה אומר מביא וקורא: **על** פירות הארץ וכו׳: פשיטא א״ר נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא לר׳ יהודה דאמר חטה מין אילן היא דתניא [כ׳]אילן שאכל ממנו אדם הראשון רבי מאיר אומר גפן היה שאין לך דבר שמביא יללה על האדם אלא יין שנאמר [ל׳]וישת מן היין וישכר רבי נחמיה אומר תאנה היתה שבדבר [מ׳]שנתקללקלו בו נתקנו שנאמר [נ׳]ויתפרו עלה תאנה ר״י אומר חטה היתה שאין התינוק יודע לקרות אבא ואמא עד שיטעום טעם דגן [ס׳]ס״ד אמינא הואיל ואמר רבי יהודה חטה מין אילן היא ליברך עליה בורא פרי העץ קמשמע לן [ע׳]היכא מברכינן בורא פרי העץ היכא דכי שקלת ליה לפירי איתיה לגווזא והדר מפיק אבל

מסורת הש״ס עם הוספות

א) גיטין סב., ב) [נ״ל תוס׳ יומא ל. ד״ה מלוהן], ג) [נקמן מז:], ד) [מסכת כלה], ה) עיין תוס׳ ב״ב כה. ד״ה אין, ו) סוכה מו., ז) [לעיל יב.], ח) עיין תוס׳ לקמן מג. ד״ה ועל, ט) בכורים פרק א׳ משנה ו, י) [סנהדרין ע. ע״ש], כ) [ועי׳ פרש״י סנהדרין ע: ד״ה בלבר וכו׳ ומ״ש תוס׳ שם בהשגה ופירשו בענין אחר], ל) [מזלין פז.]. צ״ל פו: עיי״ש ברש״י ד״ה כיון דאמר, מ) נדה יג., נ) דברים כו ו׳, ס) [וע׳ תוס׳ בכורות דף ח. ד״ה בחלון וכו׳], ע) [שוף פ״ה], פ) תהלים קכג ב.

תורה אור השלם

א) וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: [דברים יא, טו]

ב) בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה:

[תהלים סח, כ]

ג) וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהַיָּשָׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהַאֲזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְמִצְרַיִם לֹא אָשִׂים עָלֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ רֹפְאֶךָ:

[שמות טו, כו]

ד) וְאִם יִפֶּנָּה לְבָבְךָ וְלֹא תִשְׁמָע וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבַדְתָּם:

[דברים ל, יז]

ה) וַיִּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר וַיִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלָה:

[בראשית ט, כא]

ו) וַתִּפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת:

[בראשית ג, ז]

הגהות וציונים

א) ברי״ף הגרסא טול ברוך טול ברוך ועיין בב״ח או״ח סימן קסז ס״ח ובמגיד תעלומה החילוק בין הפירוש של ברוך וברוך. ומה דנקט בכל דבר ב׳ פעמים עיין שפתי חכמים ובשו״ת בית הלוי ח״א סי׳ מ אות ג: ב) אפילו גביל לתורי **גביל לתורי** (כ״ה גירסת הרי״ף וכדלעיל בדברי ר׳ יוחנן, רש״ש): ג) [ברב אלפס איתא **שמואל** וברא״ש איתא **אמר רב הונא אמר רב**] (גליון): ד) [בגיטין איתא **שיטעום כלום עד שיתן וכו׳** וכן איתא ברי״ף וברא״ש] (גליון): ה) צ״ל למדרש **גורנו** (מהרש״ל דפר״ר) וכ״ה ברש״י: ו) בכת״י נוסף **בריפתא** (וכ״ה ברש״י): ז) בד״י ליתא מלת ״ר״ ובס״א איתא **ר׳ חנינא** (גליון): ח) ברא״ש (סי׳ כב) וברבינו יונה איתא מלשון כי בשש משה (שמות לב, א) ועיין מעי״ש אות ח שהקשה וז״ל ובאמת שהוא מן התימה על רש״י שלא כתב לזה הפסוק: ט) עי׳ פסחים מז ע״ב וב״ב יח ע״א שמתוכתא הוא מלשון לח: י) בכת״י אם **שמוע**: כ) ״ממנה״ קאי אתרייהו כאילו אמר דיבש המעין ממנה ונקצץ האילן ממנה (דבש תמר): ל) הרבה ראשונים הביאו את המדרש אבל מקור דברי המדרש לא מצאתי (שפתי חכמים):

עין משפט נר מצוה

עד א ב מיי׳ פ״ח מהל׳ ברכות הל׳ ח סמג עשין כז טוש״ע או״ח סי׳ קסז סעיף ו וסימן רז סעיף ג:

[ב] מיי׳ פ״ט מהלכות עבדים הל׳ ח סמג עשין פז ז״ל ומקדימין מזון הבהמות ועבדים לסעודת עצמן הרי הוא אומר(ב) כעני עבדים אל יד אדוניהם כעני עבדים אל יד גברתה ועכ״ק):

עה ג ד מיי׳ פ״ז מהל׳ ברכות הלכה ג סמג עשין כז טוש״ע או״ח סי׳ קסז סעיף ה:

עו ה מיי׳ פ״ל מהל׳ תפילין הל׳ יח טוש״ע או״ח סי׳ ג סעיף יג:

עז ו ז טו״ע או״ח סי׳ קע סעיף כב בהגה וטוש״ע סי׳ קעט סעי׳ ו:

עח ח מיי׳ פ״ל מהל׳ דעות הלכה כ:

עט ט י סס הלכה ט:

פ כ מיי׳ פ״ח מהלכות ברכות הלכה ג סמג עשין כז טוש״ע או״ח סי׳ רי סעיף ח:

פא ל מיי׳ שם הלכה י וסמג שם טוש״ע או״ח סי׳ רי סעיף ג:

פב מ מיי׳ פ״ל מהל׳ בכורים הלכה יב:

פג נ טוש״ע או״ח סי׳ רג סעיף ב וסג״ה:

הגהות הב״ח

(א) תוס׳ ד״ה מיתיה וכו׳. מיי דשאין הן ומיהו:

גליון הש״ס

גמ׳ **סד״א הואיל ואר״י חטה מין אילן.** ע׳ שבת דף ס״ו ע״א תוס׳ ד״ה כוורת:

לעזי רש״י

בו״ן מ״לאנ״ט. פירוש אסכרה, מין מולי הגרון המתנק (מוסף הערוך ערך אסכרה ועיין רש״י שבת דף לג סוע״ב). **נייל״א.** פירוש קלא (ועיין רש״י פסחים דף לה ע״א ד״ה שלמתא וערוך ערך קלא): **פריזיי״ש.** פירוש הקטן והוא אדום (תשב״ץ קטן סימן שכ״ב), תות שדה (עיין תוספות בכורות דף ח ע״א ד״ה גאלון). **בונטונ״ש.** פירוש תותים הגדלים בשנה ובאוטדים אשר על פני השדה (תוספות מכמי אגגליה, תוספות הרא״ש):

ליקוטי רש״י

אסכרא. תולי המתחיל בעמיים וגומר בגרון הנקרא בומנגל״ן (שבת לג.). בומנגל״ע בלע״ז פעמים שנקבע כתוך פיו של אדם ומת לשון כי יסכר פי דובר שקר (תהלים קג). והיא קרוגלה מיתה משונה (תענית יט:). אינטר״מגרולמנט בלע״ז שבתוך הגוף [לעיל ח.]. **כל יום ויום תן לו מעין ברכותיו.** של שבת מעין של שבת של חול מעין של חול של יו״ט מעין של יו״ט המתאוב [סוכה מו.]. **מחזיק.** מה שנותנין לתוכו. **מלא אינו מחזיק.** מה שתוסיף עליו. **אם שמוע תשמע.** אם הורגלת לשמוע אז תשמע תוכל ללמוד ולהוסיף. **ואם לאו.** שלא הטית אזן בלימודך לשמוע. **לא תשמע.** לאחר זמן לא יספיקו בידך. **ד״א אם שמוע בישן.** מתזר על תלמודך שמעת. **תשמע בחדש.** מתחדש בו להבין דברים חדשים מתוך דברים ישנים. **ואם יפנה לבבך.** להתיאש על מה שלמדת כבר תלמוד עליו. **שוב לא תשמע.** משתפנה לבבך לבטלה שוב אין מעמיען אותך דהכי היינו מעוט. **בו נתקנו.** מדת הקב״ה בתחמל שהוא מכה בו הוא ומרפא גם בתוך גם כמו וילת אם בלין (איכה ד) וכתיב (זכריה ג) ואני אהיה לה נאום ה׳ חומת אש סביב [סנהדרין ע:].

כתיב אם יפנה לבבך ולא תשמע (דברים ל) [שם:]. **שאין לך דבר שמביא יללה על האדם אלא יין.** הלכך מסתברא דעל ידו נקנסה מיתה ובכיה לעולם. **שאין התינוק יודע וכו׳.** ומדקרי ליה [עץ] הדעת טוב ורע שמע מינה

ורבי נימא יוחנן אמר אפי' פת יין. וכן הלכה דרב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן[ב] וכ"ש לגבי רב הונא שהיה תלמידו של רב[ג]: רב הונא בר' יוסי. ות"ת היכי מצי סובר רב הונא כר' יוסי הא רב הונא מודה בשאר דברים חוץ מפת ויין שאם אמר שהכל היה ואילו ר' יוסי סבר הלא יצא הכל המשנה ממטבע כו' וי"מ דמצי למימר דאפי' ר' יוסי לא קאמר לא יצא אלא בברוך המקום שאינה ברכה כלל אבל בשהכל מודה:

אמר אביי כוותיה דרב מסתברא כו'. י"מ[ד] דמסתברא ברייתא[ה] כוותיה ומיהו רב אלפס פסק כר' יוחנן וכן פסק ר"י דכל ברכה שאין בה מלכות שמים אינה ברכה ולכך היה אומר ר"י שאם היה מדלג מלכות של ברכת המוציא שצריך לחזור ולברך ואפי' דלג תיבת העולם בלבד דמלך לבד אינו מלכות וברכות[ו] של שמונה עשרה אין בהן מלכות דאינן באין בפתיחה ובחתימה אין שייך מלכות אבל אלהי אברהם הוי כמו מלכות דאברהם אבינו המליך הקב"ה על כל העולם שהודיע מלכותו ומעין שבע דמגלי בשבת הואיל ויש בה האל הקדוש שאין כמוהו היינו כמו מלכות כמו[ז] שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד דהוי במקום מלכות ולפי מה דפרישית דכל היכא דכתיב אלהי אברהם הוי כמו מלכות ניחא ולר' יוחנן לא קשיא דלא[ח] תני מלכותך דאמרו כרוכלא כל האי לימני וליזיל: אבל אבל היכא דכי שקלת ליה לפירי ליתיה לגווזא דהדר מפיק לא מברכינן עליה בורא פרי העץ אלא בפה"א: ועל כולן אם אמר שהכל וכו': אתמר רב הונא אמר חוץ מן הפת ומן היין ורבי יוחנן אמר [א]אפי' פת ויין נימא כתנאי[ב] ראה פת ואמר כמה נאה פת זו ברוך המקום שבראה יצא ראה תאנה ואמר כמה נאה תאנה זו ברוך המקום שבראה יצא דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר [ג]כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות לא יצא ידי חובתו נימא רב הונא דאמר כר' יוסי ור' יוחנן דאמר כר' מאיר אמר לך רב הונא אנא דאמרי אפי' לר' מאיר עד כאן לא קאמר ר' מאיר התם אלא היכא דקא מדכר שמיה דפת אבל היכא דלא קא מדכר שמיה דפת אפילו ר' מאיר מודה ור' יוחנן אמר לך אנא דאמרי אפילו לרבי יוסי עד כאן לא קאמר ר' יוסי התם אלא משום דקאמר ברכה דלא תקינו רבנן אבל אמר שהכל נהיה בדברו דתקינו רבנן אפילו ר' יוסי מודה בנימין רעיא כרך ריפתא [ד]ואמר בריך מריה דהאי פיתא אמר רב יצא והאמר רב כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה דאמר בריך רחמנא מריה דהאי פיתא והא בעינן שלש ברכות מאי [ד]יצא דקאמר רב נמי יצא ידי ברכה ראשונה מאי חוץ מן הפת ומן היין. כדאמרינן לקמן (דף מב.) שגורס ברכות הרבה לעצמו בקדוש והבדלה ובברכת המזון: ידי ברכה ראשונה. ברכת הזן: פרשת סוטה. כשהכהן משביעה: וידוי מעשר. בערתי הקדש מן הבית (דברים כו): מלברכך. ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו להפריש תרומה ומעשר[ו]: **מתני'** הנובלות. מפרש בגמ': גובאי. חוגבים טהורים: מין קללה. חומץ ומובלות וגובאי על ידי קללה הן באין: **גמ'** שהקרים. בוטי"ר בלע"ז: מירבא רבו מארעא. מלמלומית המרק הס גדליס על העליס ועל הכליס: בושלי במרא. כמו שרופי חמה שבשלם ושרפם החום ויבשו ותמריס הס. כמרא חוס כמו מכמר בשרא (פסחים דף נח.): תמרי דזיקא. שהרוח משירן: אשארא. אחומץ וגובאי פליג ר' יהודה: פרי העץ בעי ברוכי. שהרי לא נשתנו לקלקול: הקלים שבדמאי. פירות שהקלו חכמים בדמאי שלהן שהלוקחן מעם הארץ אין צריך לעשרן. אלו הן: השיתין בו'. שאין תשומים ואין ע"ה חש[ח] עליהם מלעשרן: טולשי. קולמש"י: שילהי גופני. ענבים סתוויות: הא ודאן. אם יודע שלא הופרש מהן מעשר: שעשאן גורן. הענ' או מי שלקטן העמיד מהן עריסת כדי: הלקט והשכחה והפאה. אע"פ שפטורים מן המעשר לקטן עני [ט] ועשאן גורן הוקבעו למעשר מדרבנן דמתן לחזי סבר שתבואת קרקעו: בשלמא

קמשמע לן אע"ג דאמרה בלשון חול תנינא [ט]ואלו נאמרים בכל לשון פרשת סוטה וידוי מעשר וקריאת שמע ותפלה וברכת המזון אצטריך סד"א הני מילי דאמרה בלשון חול כי היכי דתקינו רבנן בלשון קדש אבל לא אמרה בלשון חול כי היכי דתקינו רבנן בלשון קדש אימא לא [ה]קמ"ל: גופא [ו] אמר רב [ז] כל ברכה שאין בה הזכרת השם אינה ברכה [ח] ורבי יוחנן אמר [ט]כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה אמר אביי כוותיה דרב מסתברא [י] דתניא[יא] [יב] לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי מלהזכיר שמך עליו ואילו מלכות לא קתני ור' יוחנן תני ולא שכחתי מלהזכיר שמך ומלכותך עליו[יג]: **מתני'** [יד] ועל דבר שאין גדולו מן הארץ אומר שהכל נהיה בדברו [טו]על החומץ [טז]ועל הנובלות ועל הגובאי אומר שהכל נהיה בדברו[יז] ר' יהודה אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין עליו היו לפניו מינין הרבה ר' יהודה אומר אם יש ביניהן מין שבעה עליו הוא מברך וחכ"א מברך על איזה מהן שירצה[יח]: **גמ'** תנו רבנן [יט]על דבר שאין גדולו מן הארץ כגון בשר בהמות חיות ועופות ודגים אומר שהכל נהיה בדברו על החלב ועל הביצים ועל הגבינה[כ] אומר שהכל [כא]על הפת שעפשה ועל היין שהקרים ועל התבשיל שעבר צורתו אומר שהכל [כב]על המלח ועל הזמית ועל כמהין ופטריות אומר שהכל למימרא דכמהין ופטריות לאו גדולי קרקע נינהו [כג]והתניא [כד]הנודר מפירות הארץ אסור בפירות הארץ ומותר בכמהין ופטריות ואם אמר כל גדולי קרקע עלי אסור אף בכמהין ופטריות אמר אביי מירבא רבו מארעא מינקי לא ינקי מארעא והא על דבר שאין גדולו מן הארץ קתני תני על דבר שאין יונק מן הארץ: ועל הנובלות: מאי נובלות ר' זירא ור' אילעא חד אמר [כה]בושלי כמרא וחד אמר תמרי דזיקא תנן ר' יהודה אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין עליו בשלמא למ"ד בושלי כמרא היינו דקרי ליה מין קללה אלא למאן דאמר תמרי דזיקא מאי מין קללה אשארא איכא דאמרי בשלמא למאן דאמר בושלי כמרא היינו דמברכינן עלייהו שהכל אלא למ"ד תמרי דזיקא שהכל בורא פרי העץ מבעי ליה לברוכי אלא בנובלות סתמא כ"ע לא פליגי דבושלי כמרא נינהו כי פליגי בנובלות תמרה [כו]דתנן [כז]הקלין שבדמאי השיתין והרימין והעוזרדין (ח) בנות שוח ובנות שקמה וגופנין ונצפה ונובלות תמרה שיתין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מין תאנים [יא] (ב) רימין כנדי העוזרדין טולשי [כ]בנות שוח אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן תאיני [כא] חיורתא (ג) בנות שקמה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן דובלי [כב] (ד) גופנין שילהי גופני נצפה פרחה נובלות תמרה ר' אילעא ור' זירא חד אמר בושלי כמרא וחד אמר תמרי דזיקא בשלמא למ"ד בושלי כמרא היינו דקתני הקלין שבדמאי ספיקן הוא דפטור הא ודאן חייב אלא למאן דאמר תמרי דזיקא ודאן חייב הפקרא נינהו הכא במאי עסקינן שעשאן גורן [כג] דא"ר יצחק א"ר יוחנן משום ר' אליעזר בן יעקב [כד]הלקט והשכחה והפאה שעשאן גורן הוקבעו למעשר איכא דאמרי בשלמא

עין משפט נר מצוה

פד א מיי' פ"א מהל' ברכות הלכה י סמג עשין כז טוש"ע או"ח סי' קסז ס"א וסמי' רו ס"ל:
פה ב מיי' פ"ל מהל' ברכות הלכה ה סמג שם:
פו ג ד טוש"ע או"ח סי' קסז סעיף י וסימן קפז סעיף ג:
פז ה מיי' פ"ל מהלכות ברכות הלכה ו:
פח ו מיי' שם הלכה ה סמג שם טוש"ע ס"א סימן רלד:
פט ז מיי' שם פ"א הל' ח טוש"ע או"ח סי' רל סעיף ג (ג):
צ ח ט מיי' שם [והל' ג] סמג שם טוש"ע או"ח שם סעיף ג:
צא י מיי' פ"ט מהל' מלרים הל' יא סמג לאוין רמב טוש"ע י"ד סי' רז סעיף כג:
צב כ מיי' פ"ח מהל' ברכות הלכה ח סמג שם טוש"ע או"ח סי' רנ ס"ע וסי' רל ס"ל:
צג ל מיי' פ"ג מהל' מעשר הלכה ג:
צד מ מיי' פ"ג מהל' תרומות הלכה ט:

רב נסים גאון

על החומץ ועל הגובאי ועל הנובלות הוא אומ' שהכל נהיה בדברו. גרסי בני מערבא החמיץ יינו אומר ברוך דיין האמת בא לאכלו אומר שהכל נהיה בדברו ראה גובאי אומר ברוך דיין האמת בא לאכלו אומר שהכל נהיה בדברו נובלות שנשרו אומר ברוך דיין האמת בא לאכלן אומר שהכל:

השיתין אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מיני תאיני. פירשו בתלמוד ארץ ישראל דדמאי (פרק א הלכה א) אלו הן השיתין ר' שמעון בריה דר' אבא אמר שהן יוצאות מתחת העלין ואמרי תו במסכת שביעית בפרק בנות שוח (הלכה א) תני רבן שמעון בן גמליאל אומר מהוצאת העלין עד הפגים ג' יום מן הפגים ועד השיתין הנובלות ג' יום ומן השיתין ועד התאנים ג' יום:

לעזי רש"י

בוטי"ר. פירוש להקיים, להעלות קיום, להתקיים בקליפה דקה מלמעלה. **קולמש"י.** פירוש עוחרלין (ועיין עיון ערך עזרל):

הגהות וציונים

(ח) צ"ל **דתנן** (שהרי משנה היא במעשר שני פ"ה מ"א, תוי"ט ועוד, וכ"ה בגירסת הרא"ש וכ"ה בכת"י אולם רא"מ הורוויץ מקיים גירסתינו "דתניא" דבמשנה שם דרשינן הכל מולא שכחתי ולא עברתי דרשינן לענין אחר. ומבאר למה לא מביאים ראיה ממתני' אלא מברייי' עיי"ש ועיין תוס' ד"ה אמר אביי שכתבו דמסתברא "ברייתא" וכו'):

ג) [כ"ה הגי' גם בראש ובהגהת הרש"ל אמנם מתו' סוף ד"ה אמר אביי משמע דלא גרסינן] (גליון) היינו דל"ג שנויא דר' יוחנן ועיין דק"ס: **ג)** נ"א **על החלב ועל הגבינה ועל הביצים אומר שהכל** (גליון) וכ"ה במשניות שלנו: **ד)** על החלב **ועל הגבינה ועל הביצים** (כ"ה סדורן בריי"ף ונכון, רש"ש): **ה)** בכת"י **חס:** **ו)** יש להוסיף **פוסקין כרב** דמסתברא (באה"מ): **ז)** צ"ל **מתניתין** (הרר"י בכרך) ועיין הגו"צ אות א ובמראה אש: **ח)** צ"ל תאני **דולבי** (דק"ס עיי"ש שכגירסת הגר"א איתא בכת"י ובר"ש ובפירוש הרא"ש שם):

מסורת הש"ס עם הוספות

א) מוספתא פרק ד, **ב)** סוטה לב. שבועות לט., **ג)** לעיל דף יב., **ד)** [לקמן דף ממ.], **ה)** ספרי פ' כי תבא, **ו)** נדרים נה:, **ז)** עיין רש"י לקמן מא. ד"ה חביב עדיף, **ח)** כ"כ דף נה:, **ט)** [לעיל לו. נדרים נה:], **י)** נדרים שם, **כ)** דמאי פ"א מ"ב, **ל)** ע"ז יד. [וע' בתוס' שם], **מ)** סוטה מג:, **נ)** תוספתא פ"ו הי"ט, **ס)** ביצה ד., **ע)** עיין תוס' לעיל לט: ד"ה מברך, **פ)** [עמ"ש תוס' לקמן ממ. ד"ה ברוך], **צ)** [ר"ה לב:].

הגהות הב"ח

(ל) גמ' והעוזרדין. נ"ב מאלפס פ' תמיד פרק"י שפיילינ"ג בלשון אשכנז: **(מ)** שם שיתין אמר רבה ג"כ תנה ג"כ יוחנן מין תאנים. נ"ב פי' תאנים מדבריות: **(נ)** שם תאני מוורמא. נ"ב פירוש הגדלים מגו' שנים לג' שנים ומתגדלים פיערים: **(ס)** שם דובלי. נ"ב פירוש מאנה המורכבת בערמון ופירוש פרחה עיין לעיל דף י"ו ע"ש: **(ע)** תוס' ד"ה אמר וכו'. ללא כתיב ומלכותך עליו ולאמנו:

הגהות הגר"א

[א] גמ' מין תאנים. ל"ל תאיני חוורתא: **[ב]** שם תאיני. ל"ל מין תאיני: **[ג]** שם דובלי. ל"ל תאני דו"לבא ח):

גליון הש"ס

גמ' כל ברכה שאין בה הזכרת השם. עי' לקמן דף נ"ד ע"ב מוס' ד"ה פטריתון: רש"י ד"ה הלקט וכו' ושעשאן גורן. ע' בב"ק דף ל"ד ע"ל בפירש"י ד"ה מרמו:

תורה אור השלם

א) וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בִּעַרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן הַבַּיִת וְגַם נְתַתִּיו לַלֵּוִי וְלַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה כְּכָל מִצְוָתְךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לֹא עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכָחְתִּי: [דברים כו, יג]

ליקוטי רש"י

פרשת סוטה. מה שהכהן אומר לה ולא אמר' צריך לאומרה בלשון הקודש כדרך שנכתב, ובספרי אמר' דאי לא כתיב קלא להתיר בכל לשון כדלקמן ה"א ניגמר מינסא בקל ומומר ומה יכמה קלה לא עשה בה כל שלשונות בלשון הקודש סוטה תמוהה לא כל שכן [סוטה לב.]. ואמר אל האשה (במדבר ה) בכל לשון שהיא שומעת ומהאי קרא ילוף לה בספרי. אל האשה משמע דברים הנכנסין בלבה שתהא מכלה בלשון [שם:]. כשמשביען אותה יבשיעה בלשון שהיא שומעת [שבועות לט.]. וידוי מעשר. בשנה השלישית בערתי הקודש מן הבית (דברים כו) שהוא מוליא כל מעשרותיו ומעבדן במיתו ואין יכול עוד להשהותם ואומן מעשר ראשון לעניים ומעשר עני בלעניים ומעשר שני של שתי שנים שעברו מעליהו לירושלים עכשיו אם לא העלהו ומתוודה בערתי הקדש זה מעשר שני וגם נתתיו ללוי זה מעשר ראשון לגר ליתום ולאלמנה זה מעשר עני ואומרו בכל לשון כדילוף לקמן ולא אמרינן בלשון זה הזקיקין הכתוב לאומרה בלה"ק [סוטה שם]. **תפלה.** דקתני מתני' בכל לשון לא צריך קרא דהא דתמי' אינהו והשוה דיעא לכוון לבו ליללו. **וברכת המזון.** דכתיב וברכת וכו' לא בעינ' קרא דמהיכא מיתי דבעינן לשון קודש [סוטה לא.]. **שהקרים.** אייגר"א כשמשביען אותה יבשיעה בלשון שהיא שומעת [שבועות לט.]. **אומר שהכול.** ולמעוטי אחת דלא יברך על הפת ברכת המוציא דהא לאו לאחם הוא ועל היין לא יברך בורא פרי הגפן ועל המבשל אם הוא מה' המינים כגון דייסא לא יברך בורא מיני מזונות [רשב"ם ב"ב צה.]. **הזמית.** שלמיר"א [לעיל לו. ועי"ש ב"ח]. **כמהין ופטריות.** בוליי"ן בלע"ז שיצאו מלחלות הבשמים [תענית כג.]. שיוצאין כמות שהן בלילה אחד ורחפין ושגולין כגלוסקאות [שבת ל.]. **ועל כמהין ופטריות אומר שהכל** וכו'. מדקא קתני בכלל שאין גדולו מן הארץ כמהין ופטריות אלמא דלאו גידולי קרקע מינהו [נדרים נה:]. אלמא לאו גידולי קרקע מינהו דהא תני בריש דבריהם על דבר שאין גידולו מן הארץ אומר שהכל נהיה בדברו [ר"ן שם]. **ומותר בכמהין ופטריות.** שבלגין ממי על העליס. **אסור אף בכמהין ופטריות.** דכמהין ופטריות גידולי קרקע מינהו [נדרים שם]. [המשך בסוף המסכת]

בשלמא למ"ד תמרי דזיקא ונובלות דמתני' אוקימנא בנובלי כמרא היינו דהכא קרי להו נובלות תמרה ומתני' תנן (ד' מ) נובלות סתמא: בשברכותיהן שוות. כגון זימים ותפוחים דמרוויהו ב"ש הנץ ובא לפטור את שמיהן בברכה אחת: חביב עדיף. אי"ה שילרה דמתניתין את החביב עליו משמע: אבל בשאין ברכותיהן שוות ד"ה. אין ברכה אחת פוטרתן ושוב אין כאן מחלוקת ואע"ג דתנן (לעיל דף מ.) בירך על פירות האילן ב"ש האדמה יצא ה"מ בחד מינא וטעה ובירך עליה ב"ש האדמה אבל נגון וזית ובירך על הנגון לא נפטר זית: פשיטא לא גרסינן עד מיתיבי מדא שאין זו שיטת הגמ' מעיקרא קשיא ליה פשיטא דלא איצטריך למימרא והדר קשיא היכי מצי למימרא ועוד דלא פשיטא היא אי לאו דאשמעינן עולא ה"א נגון פוטר את הזית שהזית בירך על פירות האילן ב"ש האדמה יצא: שהיה צנון עיקר. שבשילו התחיל האילנה ולא אכל זית אלא להפיג מורפו של נגון דהוה ליה זית טפל ותנן (לקמן דף מד.) כל שהוא עיקר ועמו טפלה מברך על העיקר ופוטר את הטפלה: מברך על זה בו'. וכאן לא נחלקו: ושני מינים בעלמא. כגון זית ותפוח שברכותיהן שוות והאחד ממין שבעה וזה נחלקו: חד אמר מחלוקת בשברכותיהן שוות. וכדלמרן: ס"ג וחד אמר אף בשאין ברכותיהן שוות נמי מחלוקת. ומפרש לה וחזיל: במאי פליגי. הא ודאי לא מפטרי בחדא ברכה: אמר ר' ירמיה בלהקדים פליגי. ולא גרסי' אבל בשברכותיהן שוות מברך על אחד מהן שילרה דהשתא בשאין שוות מקפיד ר' יהודה על הקדמתן ואמר מין שבעה עדיף כשבא לפטור זו בזו לא כ"ש: דאמר ר' יצחק בו'. אלמא קפדינן אהקדמה ור' יהודה אית ליה דר' יצחק הלכך כל שכן היכא דחד לאו ממין שבעה דמין שבעה עדיף ורבנן לית להו דר' יצחק במקום חביב דחביב עדיף: ופליגא דרבי חנן. הא דר' יצחק דאמר המוקדם קודם לברכה אלמא קרא לשבח א"י בא שיש בה פירות התאוים הללו ומנאן כסדר השיבותם ופליג מדר' חנן דאמר לא בא הכתוב להודיע שבח חשיבות הפירות בטעם שלהם אלא שבחה של א"י שיש בה פירות שעשיעורי תורה נתלין בהן וכיון דהכי הוא לא הקפיד הכתוב על סדרן שהרי בזו כולן שוין: בבית המנוגע. כתיב והבא אל הבית יטמא עד הערב (ויקרא יד) ולא כתיב כבוס בגדיו והאוכל בבית יכבס את בגדיו (שם) בשהיה שיעור אכילה ואפילו לא יאכל מדכתיב בפשיפיה והשוכב בבית יכבס את בגדיו. הלכך הנכנס בו ושהא את בגדיו עמו שלא כדרך מלבושו אין אלו בגדיו וטמאים מיד שאף בהן אני קורא והבא אל הבית וכשהוא לבוש בהן בעי שהייה: אבילת פרם. אלי ככר ששיערו בו חכמים את העיכול (ב) שהוא כולו מזון שתי סעודות ואליו מזון סעודה אחת: פת חטין. נאכלת מהר: מיסב. דרך הסבה שהיא נאכלת מהר שאינו פוגה אגה ואגה: ואינו מטמא באהל. הלכה למשה מסיני הוא: כדי רביעית יין לנזיר. אכל חרגנים וזגים ולולבין כשיעור רביעית יין חייב ואין שיעור רביעית יין ורביעית מים שוין לפי שהיין עב והמים קלושין ויש ברביעית יין יותר ממה שיש ברביעית מים כדאמרינן (במנחות קד.) [בשבת (דף עז.)] גבי רביעית דם איכול לקרוש ולעמוד על כזית משום דסמיך אבל מילי דקלים לא הוה רביעית דידיה כזית: להוצאת שבת. דתנן המוליא אוכלין כגרוגרת (שבת עו:) והיא תאנה יבשה: שיעורן

אבל בשאין ברכותיהן שוות. פירש"י כגון זמין וזית ושוב אין כאן מחלוקת כיון שאין האחד פוטר את חבירו אפי' (ג) ר' יהודה מודה דאין עדיפות בשבעת המינים אלא מברך על איזה שירצה תחלה החביב לו ואחר כך יברך על השני וכן יש לפרש דרבי יהודה מודה לחכמים הואיל ולא פי' הגמ' מוטב שנאמר שיחיד מודה לרבים ולא רבים מודים ליחיד והקשה רש"י ולברך על הנגון ולפטור את הזית דהא תנן לעיל בירך על פירות האילן ב"ש האדמה יצא ותירץ דשאני התם שאין שם אלא חד מינא וטעה ובירך ב"ש האדמה אבל הכא כשבירך ב"ש האדמה על הנגון לא פטר את חברו שהוא ב"ש הטעו אפי' בדיעבד וא"ת הא אמרי' לעיל (דף לט.) גבי עובדא דבר קפרא דברכת בורא פרי האדמה משיבא טפי משהכל לפי שמברכת טפי א"כ גם ב"ש הטעו משיבא טפי מברכת ב"ש האדמה וי"ל דלא חשיב[ג] ב"ש הטעו כל כך מב"ש האדמה כמו שהשוה ב"ש האדמה משהכל ומ"ש בהלכות גדולות דב"ש הטעו מקדים לב"ש האדמה דמבורכת טפי היינו לפי המסקנא דלקמן דפליגי בשאין ברכותיהן שוות וק"ל כר' יהודה אבל להאי לישנא דאמרי' דלא פליגי בשאין ברכותיהן שוות לא מתוקש פסק דהלכות גדולות כדפירשנו לעיל: מיתיבי היו לפניו צנון וזית מברך על הצנון וכו'. ופריך אלמא דמברך ב"ש האדמה אפילו לפטור ב"ש הטעו אפילו לגבי זית שהוא משבעת המינים וכ"ש קליות שהן כמו כן משבעת המינין דמברך עליהן ב"ש האדמה לפטור את התפוחים לכן צריך להגיה הכי[ד] כדפרישית[ה] לעיל בשאין ברכותיהן שוות כמו תפוחים וקליות[ו]: א"ר ירמיה להקדים דא"ר יוסף וכו'. פירש"י והר"י[ז] לפי גרסא זו אמיא הא דאמר רב יוסף כל המוקדם כר' יהודה דוקא אבל ר' שמעיה גרים אמר רב יוסף וכו' ואמיא אליבא דרבנן ומיירי שאין מביאין זה מזה דהא[ח] אזלינן בתר מוקדם דאי בחביבין פשיטא דחביב קודם דהא אפי' בשאר מינין לגבי שבעת המינין אמרי רבנן דמברך על איזה שירצה ומילתא דרב יוסף מילתא באפי נפשה ולא נהירא דבסמוך[ב] משמע דגרס דאמר רב יוסף ואמיא כר' יהודה דוקא דקאמר רב חסדא ורב המנונא הוו יתבי בסעודתא וכו' א"ל לא סבר לה מר להא דרב יוסף דאמר כל המוקדם וכו': [ט]במאי פליגי. כלומר מאי טעמא דר' יהודה דאמר שבעת המינין עדיף מאי עדיפות שייכא בהו אחר שאינן יכולין לפטור שאר מינין ומשני דהעדיפות הוי מן ההקדמה: גפן כדי רביעית יין וכו'. פי' אם אכל עלין או לולבין כדי רביעית יין חייב אבל אם אכל מהן כדי רביעית מים לא מחייב דקלישי והולכין בקל חוץ מן הכלי אבל כי משערין ביין צריך שיעורא טפי שהיין הוא עב ומחזיק גודש קלת קודם שיפול מן הכוס רביעית יין ואם היה מים היה (ד) יולא יותר מרביעית[ג]: כלי בעלי בתים. גבי כלי עץ מתניא: אימתי

כגון בגדים לא נאמרה בו עד שיהא כדי אכילה דכתיב (שם) והאוכל בבית יכבס את בגדיו ומוקימנן לה בתורת כהנים לשהה כדי סעודה ואף על פי שלא אכל ומאי ככר זו הוי כדי אכילה אף על גב דלר' שמעון לענין עירובין הוי בכבר שלש סעודות התם הוא דבשיעור העירוב נתכוונו כולן להקל אבל שיעור סעודה קים להו לרבנן הכי וכענין שישהה בגדי אכילת מלאי ככר זו והוא פרש דטוליה הש"ס על שם שעיורה בפרוסה כלומר בתלי ככר [עירובין פב:]. [המשך בע"ב]

מסורת הש"ס עם הוספות

א) עיין תוס' לעיל לט. ד"ה חביב, ב) לעיל לה: ולקמן מד., ג) עירובין ד. סוכה ה:, ד) תולין עא. געשים פי"ג, ה) מ"כ פ' מצורע פ"ד פ"ה, ו) אהלות פ"כ, ז) כלים פי"ז שבת קיב: עירובין ד: [לד.], ח) תו"כ מצורע פ"ה ה"ו, ט) [עירובין דף פב:], י) עיין תוס' חולין קכו: ד"ה עצם כשעורה שהשיגו על זה, כ) עמוד ב, ל) [וע"ע תוס' עירובין ד. ותוס' סוכה ו.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' ממין שבעה וכי לית ליה: (ב) שם אמלא פרס תנא פת חטין וכו' ואוכלה בגלפתן: (ג) תוס' ד"ה אבל וכו' דאפילו רבי יהודה: (ד) ד"ה גפן וכו' היה היוצא יותר:

גליון הש"ס

גמ' כל המוקדם בפסוק. עי' טורי אבן מגיגה דף י"ב ע"ב ד"ה ואת אמרן:

תורה אור השלם

א) אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ: [דברים ח, ח]

הגהות וציונים

(ג) בכת"י פליג: ב) יש להוסיף וכתיב (בארות המים): ג) בתוס' הרא"ש איתא דלא חשיבא והנה בדפוס וינציא חסר התירוץ "ר"ל דלא חשיב ב"פ הענין כל כך מב"פ האדמה" והוכנסו לפנינו ע"פ הרא"ש (סימן כה) עיין מהרש"א שהעיר בזה ועיין בראי"ש שביאר דשהכל אינה מבוררת כלל: ד) עיין מהרש"א ומהרש"ל (גליון) ועיין בדברי נחמיה בילקוט מפרשים: ה) נראה דהך כדפרישית הוא סיום דבור התוס' ומתחיל דבור חדש מן באין ברכותיהן שציין על הגמ' דלעיל ופי' כמו תפוחים וכו' ותיבת לעיל הוא כמו שציינו הרבה פעמים כשנתהפכו דבורי תוס' להורות מקום שזה שייך לעיל והמעתיקים שגו והדפיסו הכל לדבור אחד (וכן הגיה הגאון מהר"א מווילנא) (גליון) מובא בליקוטים מהגר"א בסוף שנות אליהו על ברכות, ועיין ביאור הגר"א סימן ריא אות יא לבאר דברי התוס' באופן אחר ועיין בספר קובץ על הרמב"ם הל' ברכות פ"ח הי"ג: ו) נדצ"ל תפוחים וצנון (צל"ח עיי"ש): ז) עיין דברי נחמיה (בילקוט מפרשים) ובצל"ח: ח) נדצ"ל דבהא אזלינן (באה"מ) ובתוס' רבינו פרץ איתא דאז: ט) דיבור זה שייך לפני ד"ה א"ר ירמיה:

עין משפט נר מצוה

צה א ב מיי' פ"ח מהל' ברכות הל' יג סמג עשין מז טוש"ע או"ח סי' ר"ל סעיף ג:
צו ג מיי' וסמג שם טוש"ע או"ח שם סעיף ד:
צז ד מיי' פי"ו מהלכות טומאת צרעת הל' ז:
צח ה שם הלכה ו:
צט ו מיי' פ"ע מהל' טומאת מת הל' ג וש"ב ה"ט):
ק ז מיי' פ"ה מהלכות מזונות הלכה ב סמג לאוין רנ:
קא ח מיי' פי"ט מהל' שבת הלכה ג:
קב ט מיי' פ"ו מהל' כלים הלכה ב:

ליקוטי רש"י

לשיעורין נאמר. וכל אלו משערין בהן דבריס אחריס [עירובין ד.]. הפסוק מדבר בשבעה של ארץ ישראל שאפילו בדברי תורה לריכין לשער בפירותיה מיסורין שבתורה. וכליו על כתפיו. שאינו לבוש בהן [סוכה ה:]. לא היה לבוש בגדיו אלא נעלם על כתפו וכנגם טומאין מיד [חולין עא:]. ובגדליו ובטבעותיו בידיו. שאינן מלובשין בו דרך מלבוש דומיא דכליו על כתפיו [עירובין שם]. אחוזין בידו טבעותיו דומיא דסנדליו [סוכה שם]. בקומלו אלא בדרך מלבוש [חולין שם]. הוא והן טמאין מיד. שאף הן בתין אל הבית וכתיב והבא אל הבית (ויקרא יד) אלא שהייה דכתיב (ויקרא יד) והבא אל הבית יטמא וכולהו בא אל הבית קרינא בהו [סוכה שם]. דקרינא נמי בכלים והבא אל הבית [חולין שם]. היה לבוש כליו. וכן כולם דרך לבישתן קרויין בגדיו ובגדין אלו וכתיב (שם) והאוכל בבית יכבס את בגדיו ודרשינן בתו"כ מקרא דהאי אוכל לאו אכילה ממש הוא אלא שיהא כדי שיעור אכילה ובכאלה אלא שהייה אינו מטמא בגדים [עירובין שם]. דאיקרא להו בגדיו. הוא אמא מיד. דכתיב והבא אל הבית יטמא. ודהן מדהורין עד שישהא. דכתיב (ויקרא יד) והאוכל בבית יכבס בגדיו וגו' ודרשינן בתו"כ אין לי אלא אוכל ושוכב אוכל אלא שוכב שוכב אלא אוכל לא אוכל ולא שוכב תניין ת"ל יכבס בגדיו ריבה שתי פעמים כתיב יכבס בגדיו ופשט סופנו לדרוש הכל מה ת"ל והאוכל ליתן שיעור לשוכב כדי אכילה שאינו טעון כיבוס עד שישהה כדי אכילה וגופו טמא מיד דסבי כתיב והבא אל הבית יטמא ולא כתיב כיבוס בגדים והאוכל בבית דהיינו שהה כדי אכילה יכבס בגדיו [סוכה ו.]. פרס. ד' בלים הן מזון סעודה ביונית פרס לשון פרוסה שמשערוהו בתלי ככר האמור בעירוב דבעינן מזון ב' סעודות ותנן התם תליה לבית המנוגע בפרק טילד (עירובין פב:) תלי ככר של עירוב שהוא מזון שתי סעודות והוא שמונה ביצים כדאמרינן בעירובין (פב:) [חולין עא:]. תלי ככר השלמה שמשערו בה את העירוב ובין לחר ובין לחר לפסיים בית המנוגע לטמא בגדים הנכנס טמא מיד דכתיב (ויקרא יד) והבא אל הבית יטמא אבל

בר"ר

בר"ר